

مدل OSI

(Open Systems Interconnection)

یک مدل مرجع برای ارتباط بین دو کامپیوتر می باشد.

کاربرد -----> در اینترنت و معماری پایه شبکه (نشان دهنده ی یکی از معماری های مورد استفاده در شبکه های کامپیوتری است.)

هدف -----> ارائه استاندارد ی به تولید کنندگان محصولات شبکه ای به منظور تولید محصولاتی سازگار با سایر تولید کنندگان است (جهت امکان کار با یکدیگر) .

این مدل بر اساس لایه بندی قراردادهای برقراری ارتباط که همزمان روی دو سیستم مرتبط اجرا شده اند پایه ریزی شده است که این امر بسیار سرعت و دقت ارتباط را افزایش می دهد (قبل از این مدل، استاندارد ی برای ارسال و دریافت پیام ها در شبکه وجود نداشت و مدل OSI برای رفع این نیاز تعریف شده است.)

از ۷ لایه ی مختلف ساخته شده است.

لایه های اول، لایه هایی مربوط به تبادل فیزیکی بسته ها هستند و لایه های بالاتر، بسته ها را به شیوه ی نرم افزاری انتقال می دهند. اساس کار این معماری به این شکل است که هر لایه، بدون آن که از جزئیات کار لایه ی پایین تر خود آگاه باشد، از نتیجه ی عملکرد آن استفاده می کند و به لایه ی بالاتر خود سرویس می دهد. هر لایه، پروتکل های مخصوص به خود را دارد که اطلاعات را طبق استانداردهای آن پروتکل، درون بسته هایی قرار می دهد و هدرهایی را برای هر بسته مشخص می کند که اطلاعات لازم برای رسیدن بسته به مقصد را در خود دارند. هر یک از این بسته ها وقتی به مقصد می رسند، در همان لایه هایی که ایجاد شده اند، باز می شوند و محتویات آن ها به لایه ی بعدی تحویل داده می شود.

لایه های مدل OSI

جایی که اطلاعات به ۰ و ۱ تبدیل می شوند و رهسپار کابل میشوند...

۱ - لایه فیزیکی: (physical layer) -----> انتقال بیت های داده

۲ - لایه ی پیوند داده: (data link layer) -----> رساندن پیام های لایه ی فیزیکی به دست گیرنده است. رساندن پیام ها به دست گیرنده، با mac address انجام می شود)

_ بسته های این لایه frame نام دارند و از رایج ترین پروتکل های این لایه، می توان پروتکل PPP را نام برد.

۳ - لایه ی شبکه: (network layer) مسیریابی در شبکه به کمک پروتکل معروف این لایه یعنی IP انجام می شود. بسته های این لایه، packet نام دارند و هدرهای این packet ها، آدرس های IP مبدا و مقصد را مشخص می کنند.

۴ - لایه‌ی انتقال (transport layer): <----- ایجاد ارتباطی end-to-end بین مبدا و مقصد و کنترل جریان و کنترل خطا.

بسته‌های این لایه datagram نام دارند و پروتکل‌های اصلی این لایه، TCP و UDP هستند.

۵ - لایه‌ی نشست (session layer): <----- حفظ ارتباط بین ارسال کننده و دریافت کننده

۶ - لایه‌ی نمایش (presentation layer): این لایه، اطلاعات دریافت شده از لایه‌ی بالایی خود را به زبانی قابل فهم برای لایه‌ی پایین تر خود ترجمه می کند

7- Application layer یا لایه کاربردی: بیش تر پیام‌هایی که در شبکه‌ی اینترنت مبادله می شوند، در این لایه تولید می شوند. این لایه رابط بین کاربر و سیستم عامل محسوب می شود

این لایه تنها لایه ای است که کاربر می تواند آن را بصورت ملموس حس کند و با آن ارتباط برقرار کند. (بوسیله این لایه با نرم افزارهای کاربردی ارتباط برقرار می کنید).

پروتکل‌های آشنایی مانند HTTP و FTP (file transfer protocol) متعلق به این لایه هستند. (FTP ، HTTP ، TELNET ، SNMP ، POP3)

مدل TCP/IP

(Transmission Control Protocol / Internet Protocol)

(پروتکل کنترل انتقال / پروتکل اینترنت) مهمترین پروتکل ارتباطی در شبکه های کامپیوتری و به ویژه شبکه اینترنت است.

پروتکل اولیه ارتباط به اینترنت است بدون TCP/IP عملاً اینترنتی هم وجود ندارد

لایه‌های مدل TCP/IP عبارت‌اند از :

۱ - لایه‌ی واسط شبکه (network interface layer): آدرس‌های MAC ، مسیریابی مربوط به آن‌ها و ارسال و دریافت فیزیکی بیت‌ها، مربوط به این لایه هستند.

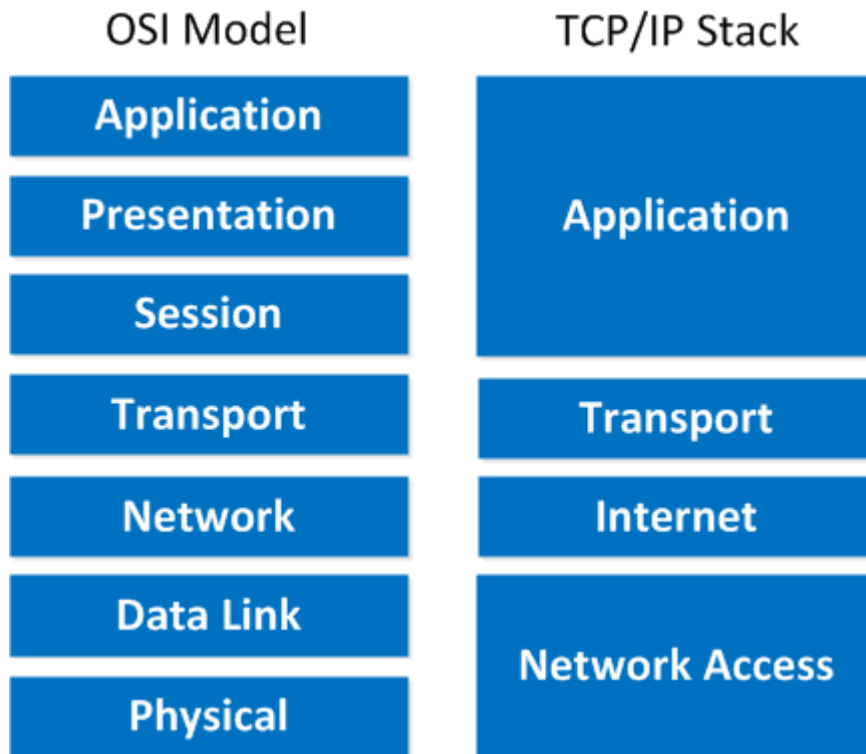
۲ - لایه‌ی اینترنت (internet layer): مهم ترین پروتکل در این لایه، پروتکل اینترنت (internet protocol) یا IP است.

۳ - لایه‌ی انتقال (transport layer): برقراری ارتباط بین دو host با استفاده از لایه‌ی‌های زیرین خود است تا از این راه بتواند اطلاعات لایه‌ی بالاتر خود را تا حد امکان بدون خطا به مقصد برساند.

پروتکل‌های اصلی این لایه، پروتکل‌های TCP و UDP هستند.

۴- لایه‌ی کاربرد (application layer): این لایه، ترکیب لایه‌های application، session و presentation در مدل OSI است. با کمک این لایه کاربر با کامپیوتر تعامل دارد و می‌تواند از آن برای ارسال و دریافت داده استفاده کند. هر بسته‌ی ایجاد شده در این لایه برای ارسال به لایه‌ی transport داده می‌شود تا به دست مقصد برسد. تمام پروتکل‌هایی که مربوط به سه لایه‌ی آخر مدل OSI هستند، مانند HTTP، SSH، FTP و ...، در این دسته قرار می‌گیرند.

لایه‌های این دو مرجع:

تفاوت‌ها:

از نظر لایه‌ای بودن:

- 1- مدل TCP/IP، لایه‌های کم‌تری نسبت به مدل OSI دارد. دلیل این تفاوت هم آن است که در معماری TCP/IP لایه‌هایی از OSI که عملکرد بسیار مشابه یا نزدیک داشته‌اند، در قالب یک لایه در نظر گرفته شده‌اند.
- 2- زمانی که مدل OSI طراحی شد، عملکرد پروتکل‌ها در نظر گرفته نشده بود و پس از طراحی و براساس نیاز، پروتکل‌ها ایجاد می‌شدند. اما طراحی مدل TCP/IP بر پایه‌ی پروتکل‌ها انجام شده است و لایه‌ها با توجه به عملکرد پروتکل‌ها تنظیم شده‌اند.

3- مدل OSI ، عموماً به عنوان یک مدل مفهومی و برای درک بهتر شبکه‌ی طراحی شده، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حالی که مدل TCP/IP ، بیش‌تر کاربردی و عملی برای رفع برخی مشکلات شبکه و براساس رایج‌ترین پروتکل‌های آن طراحی شده است.

4- مدل مرجع TCP/IP ، بصورت کاربردی بیشتر از OSI مورد استفاده قرار می‌گیرد اما بعنوان مدل درسی و مدل تئوری برای یادگیری مورد استفاده قرار نمی‌گیرد

ping (Packet Internet or Inter-Network Groper)

— ابزاری برای تشخیص سالم بودن مسیر و گره یا سرور مقصد و همچنین مشخص کننده مقدار تاخیر برحسب میلی ثانیه (MS) است. می توان دریافت که چقدر طول خواهد کشید که یک بسته اطلاعات از سمت دستگاه هوشمند مانند کامپیوتر به سمت سرور رفته و دوباره از آن مسیر برگردد. پینگ درواقع تأخیر زمانی است که در هنگام انجام هر کار Online اتفاق می افتد، از کلیک بر روی لینک، تا استریم کردن یک ویدئو.

— یکی از ابزارها و برنامه های مورد استفاده در شبکه برای آزمایش در دسترس بودن یک آدرس آی پی یا دامنه (تست اتصال و اندازه گیری زمان)

— با استفاده از این ابزار می توان تاحدودی مشکلات شبکه را اشکال یابی کرد و ارتباطات TCP/IP را مورد ارزیابی قرار داد.

— دستوری جهت تعیین ارتباط، میزان سرعت و زمان برگشت بسته ها بین دو نقطه مختلف مثل دو کامپیوتر یا کامپیوتر با یک سایت می باشد. این فرمان معمولاً برای بررسی خطاهای شبکه استفاده می شود. (هر شبکه از تعداد متعددی دستگاه و سرور تشکیل شده است. پینگ دستوری است که این امکان را فراهم می کند مدت زمان رفت و برگشت Packet را بین دستگاه ها، اندازه بگیرد. استفاده از دستور پینگ برای چک کردن وضعیت سرورها بسیار مفید است.)

هرچقدر سرعت دریافت و ارسال اطلاعات بیشتر انجام گردد، عدد پینگ ما کوچکتر خواهد بود. (هرچقدر پینگ کمتر باشد سرویس اینترنت شما از کیفیت بهتری برخوردار است.) این عدد نشانگر کیفیت سرعت اینترنت ما یا سروری که به آن پینگ می گیریم، می باشد. پس از مشخص شدن این عدد می توانید از نتایج برای نتیجه گیری بیشتر استفاده کنید. به همین دلیل هنگام خطای اتصال به اینترنت، پینگ معمولاً اولین خط دفاعی شما محسوب می شود.

در کل پینگ با دو هدف انجام می شود:

- < یکی اینکه بررسی کند آیا هاست در دسترس است یعنی به شبکه وصل است و در شبکه دیده می شود یا نه
- < دوم اینکه مدت زمان دریافت پاسخ را اندازه بگیرد یعنی سرعت ارسال و دریافت اطلاعات چقدر است.

دستور پینگ چگونه کار می کند؟

پینگ با ارسال یک سیگنال درخواست، برای کامپیوتر دیگری، منتظر دریافت پاسخ می ماند. کامپیوتر دیگر پس از دریافت سیگنال از طریق پاسخ به آن سیگنال پاسخ می دهد. پروتکلی که برای درخواست و پاسخ دادن استفاده می شود، ICMP (پروتکل Internet Control Message Protocol نام دارد. یک پروتکل سبک و روان که برای انتقال پیام های خطا و اطلاعاتی درباره شبکه استفاده می شود. ابزار پینگ زمان رفت و برگشت بسته و هرگونه تلفات در طول مسیر را اندازه گیری و ثبت می کند.

خروجی‌های دستور پینگ

فرمان ping دارای پارامترها و گزینه‌های مختلفی است که به شرح زیر هستند:

ping [-a] [-t] [-n] [-?] [IP address] [host name] [/?]

```
C:\>ping /?

Usage: ping [-t] [-a] [-n count] [-l size] [-f] [-i TTL] [-v TOS]
           [-r count] [-s count] [[-j host-list] | [-k host-list]]
           [-w timeout] [-R] [-S srcaddr] [-c compartment] [-p]
           [-4] [-6] target_name

Options:
    -t           Ping the specified host until stopped.
                  To see statistics and continue - type Control-Break;
                  To stop - type Control-C.
    -a           Resolve addresses to hostnames.
    -n count     Number of echo requests to send.
    -l size      Send buffer size.
    -f           Set Don't Fragment flag in packet (IPv4-only).
    -i TTL       Time To Live.
    -v TOS       Type Of Service (IPv4-only. This setting has been deprecated
                  and has no effect on the type of service field in the IP
                  Header).
```

خروجی دستور ping بستگی به نوع سیستم عامل دارد. اما تقریباً تمام خروجی‌های تست پینگ شامل موارد زیر است:

- Destination IP (آدرس مقصد IP)
- ICMP Sequence Number
- (Time to live) TTL
- Round-trip time
- Payload size
- Packet lost (تعداد بسته‌های گم شده در پروسه ارسال و دریافت)

برای استفاده از این قابلیت:

Cmd.....ping <website> or ping <IP>....Enter

در خط اول دستور:

آدرس وبسایت مقصد	شماره IP مقصد	حجم بسته‌ی ارسالی
هر پاسخ شامل:		

چهار خط بعدی، نمایانگر پاسخ دریافتی از هر بسته هستند که شامل موارد زیر می‌شوند:

اندازه بسته (بایت)

مدت زمان میلی‌ثانیه (time: زمان پاسخ‌دهی که به میلی ثانیه نوشته شده است).

TTL: طول عمر بسته (Time-To-Live) که نمایانگر زمانی است که اگر در طول آن پاسخی دریافت نشود، بسته دور ریخته خواهد شد.

تست پینگ سایت مکتب شریف

```
C:\Windows\system32\cmd.exe
Microsoft Windows [Version 10.0.18362.30]
(c) 2019 Microsoft Corporation. All rights reserved.

C:\Users\novin>Ping www.maktabsharif.ir

Pinging www.maktabsharif.ir [185.143.234.5] with 32 bytes of data:
Reply from 185.143.234.5: bytes=32 time=47ms TTL=53
Reply from 185.143.234.5: bytes=32 time=47ms TTL=53
Reply from 185.143.234.5: bytes=32 time=47ms TTL=53
Reply from 185.143.234.5: bytes=32 time=47ms TTL=53

Ping statistics for 185.143.234.5:
    Packets: Sent = 4, Received = 4, Lost = 0 (0% loss),
    Approximate round trip times in milli-seconds:
        Minimum = 47ms, Maximum = 47ms, Average = 47ms

C:\Users\novin>
```

در انتهای دستور، یک خلاصه از وضعیت و تعداد بسته‌های ارسالی و دریافتی، به همراه حداقل، حداکثر و میانگین زمان پاسخ را مشاهده می‌کنید.

Jitter چیست؟ Jitter در شبکه چیست؟

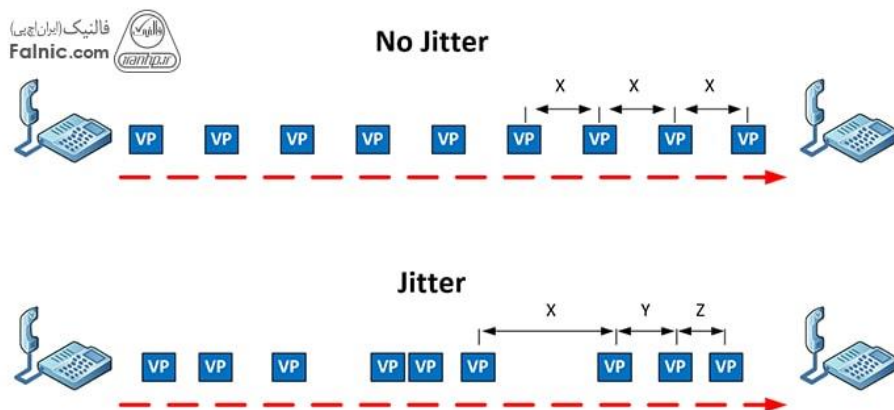
هر آنچه در اینترنت وجود دارد به شکل packet است: تمام تصاویر، متن ها، صدا و ویدئو در قالب بسته روی شبکه جابجا می شوند. در واقع. شما وقتی می خواهید اطلاعاتی را از نقطه A به سمت نقطه B ارسال کنید این اطلاعات در قالب بسته های اطلاعاتی از نقطه A به B در فواصل زمانی معین ارسال می شوند. ممکن است یک بسته اطلاعاتی در 20 میلی ثانیه و یک بسته اطلاعاتی در 10 میلی ثانیه و بعدی در 60 میلی ثانیه از A به B برسد یعنی تنوع زمانی انتقال اطلاعات در شبکه ، این همان Jitter است ، به Jitter در برخی اوقات Packet Delay Variation هم گفته می شود که به معنی تنوع اندازه تاخیرها در بسته های اطلاعاتی می باشد.

به طور کلی در جواب سوال jitter چیست، می توان گفت، زمانی که در تاخیر بسته ها، تفاوت ایجاد شد، jitter رخ می دهد.

در اکثر شبکه ها جیتز وجود دارد. و به طور ایده آل بهتر است این تاخیر ها زیر ۳۰ میلی ثانیه باشد .

راهکارهای برطرف کردن Jitter در شبکه

عیب یابی جیتز شبکه بسیار مشکل است زیرا جیتز به طور پیش بینی نشده رخ می دهد. اگر شبکه را به درستی پیاده سازی کرده باشید، جیتز در حداقل خواهد بود. کیفیت اتصالات شبکه، پهنای باند کافی و تاخیر قابل پیش بینی باعث کاهش جیتز در شبکه می شود. آپگرید کردن کابل اترنت، بررسی فرکانس کاری تجهیزات، کاهش مصرف پهنای باند با قطع دستگاه های متصل خصوصا در ساعات کاری، گرفتن تست پهنای باند

پروتکل telnet :

23.....> udp

24.....> tcp

پروتکل Telnet یا Terminal Network یک پروتکل ارتباطی شبکه کامپیوتری است که در اینترنت و شبکه های محلی برای ارتباط دو طرفه دستوری از طریق CMD (Command Terminal) می باشد.

اگر بخواهید از راه دور به سرور خود متصل شوید و دستور خاصی را در آن اجرا کنید، راه های مختلفی برای اینکار وجود دارد که Telnet هم یکی از آنهاست .

پروتکل RDP:

Remote Desktop Protocol

server listens on TCP port .....>3389

UDP port .....>3389

یک پروتکل اختصاصی است که یک رابط گرافیکی را برای کاربر فراهم می کند تا از طریق اتصال شبکه به رایانه دیگر متصل شود. کاربر از نرم افزار مشتری RDP برای این منظور استفاده می کند ، در حالی که رایانه دیگر باید نرم افزار سرور RDP را اجرا کند.

پروتکل Imap:

Internet Message Access Protocol.....> 143

پروتکل IMAP مخفف Internet Message Access Protocol می باشد که به معنی پروتکل دستیابی به پیغام در اینترنت است.

imap یکی از پروتکل های مورد استفاده در اینترنت است. از این پروتکل برای انتقال و ارتباطات ایمیل در وب بهره می گیرند

بطور مثال سرویس های صندوق پست الکترونیکی و یا وب سایت های جدید که امروزه فایل های صوتی و تصویری در آن ها بصورت آنلاین Online مورد استفاده قرار می گیرند از این پروتکل بهره گرفته اند. پروتکل IMAP در لایه کاربردی و بر روی پورت شماره ی ۱۴۳ قرار دارد و به سرویس گیرنده ها اجازه دسترسی به ایمیل بر روی سرویس دهنده از طریق کنترل از راه دور را فراهم می کند..

پروتکل icmp :

Protocol Number 1

پروتکل icmp یک بخش جدانشدنی از پروتکل ip است و از اساسی ترین و پایه ترین پروتکل های کاربردی میباشد

پروتکل icmp که مخفف عبارت internet control message protocol است که در فارسی آن را پروتکل کنترل پیام های اینترنتی ترجمه می کنند. icmp جهت خطایابی در کامپیوترها ، روترها و هاست، بررسی وجود سیگنال و به طور کلی بررسی وضعیت ارتباطی بین روتر و سرور ها مورد استفاده قرار می گیرد.

رمزنگاری نامتقارن

Asymmetric cryptography

اینترنت پر از درخواست ها و جواب های است که به درخواست پاسخ می دهند...در این بین برای secure کردن روابط اول از رمز نگاری متقارن استفاده شد که امنیت نسبتا پایینی داشت ، که نیاز به رمزنگاری نامتقارن را ایجاد کرد

برای هر شخصی هر دو کلید ساخته میشود(کلید عمومی: Public Key و کلید خصوصی: Private Key) و اطلاعات کاید عمومی فقط با کلید خصوصی باز می شود ... پس اگر من اطلاعاتم رو با کلید عمومی از طریق نت یا هر چیز دیگری برای طرف مقابلم ارسال کنم و جواب دریافت کنم ..دراین بین هیچ کس نمیتواند این اطلاعات را رمزنگاری کند ..چون فقط با کلید خصوصی که من در دسترس دارم قابل رمزنگاری هست .

قسمت جالب اینه که میتونه من رو شناسایی یا Authenticate کنه که هر کسی میتونه امضای شخصی داشته باشه ....به اینصورت که یه متنی رو باکلید خصوصی مینویسه پس هرکس که با کلید عمومی این اطلاعات من رو باز کنه امضای من رو میبینه

TLS یا SSL

مخفف عبارت Secure Sockets Layer به معنی «لایه سوکت های امن» است.

SSL یک فناوری امنیتی استاندارد برای برقراری یک پیوند رمزگذاری شده بین یک سرور و یک مرورگر است. این پیوند امن، محرمانه باقی ماندن تمامی داده‌هایی که بین سرور و مرورگر رد و بدل می‌شوند را تضمین می‌کند.

اگر وبسایتی با SSL رمزگذاری شده، مرورگر شما گواهینامه SSL را بررسی می‌کند و یک ارتباط واقعاً امن را بین مرورگر و سرور برقرار می‌کند. در این حالت هیچ‌کس به‌جز شما و وبسایتی که اطلاعاتتان را برای آن ارسال می‌کنید نمی‌تواند به آنچه که در مرورگر خود تایپ می‌کنید دسترسی داشته باشد یا آن اطلاعات را به هر نحوی مشاهده کند.

من gmail.com درخواست میدم که این پروتوکل با این شکل رمزنگاری برای من ارسال کن.. که کلید public رو برام میفرسته.... من بهش جواب میدم (increaption key) که یک پسورد هست .... و موافقت از طرف جی میل دریافت میکنم....

حالا از کجا مطمئن بشم طرف من جی میل هست؟ این وسط اشخاصی هستن که کی های خصوصی میسازن (CA) ادرس کلید رو به CA میفرستم و میپرسم که این طرف من هست ؟ در صورت تایید مطمئن میشم ....

هنگامی که وارد صفحه‌ای می‌شوید که حاوی یک فرم است، بعد از آنکه فرم مزبور را تکمیل کردید و دکمه ارسال را فشردید، اگر آن صفحه گواهی SSL نداشته باشد تمامی اطلاعاتی که در فرم مزبور وارد کرده‌اید توسط هکرها قابل مشاهده خواهد بود. این اطلاعات می‌تواند هر چیزی باشد؛ از اطلاعات تراکنش‌های بانکی گرفته تا اطلاعات خصوصی مهمی که برای ثبت نام در سرویس‌های مختلف وارد می‌کنید. هکرها به این سرقت اطلاعات، «حمله مرد میانی» (به انگلیسی man-in-the-middle attack) می‌گویند. حمله مزبور را از روش‌های مختلفی می‌توان انجام داد، اما یکی از رایج‌ترین روش‌های آن از این قرار است: هکر یک برنامه کم حجم و غیرقابل شناسایی جاسوسی را بر روی سروری که از وبسایت مورد نظر میزبانی می‌کند قرار می‌دهد. این برنامه در پس زمینه منتظر می‌ماند تا بازدیدکننده‌ای وارد یک وبسایت شود و درج اطلاعات در یکی از فرم‌های آن را آغاز کند؛ برنامه ذکرشده با درج اطلاعات فعال می‌شود، اطلاعات مربوطه را ثبت می‌کند و آن‌ها را برای هکر می‌فرستد؛

مزایای SSL

SSL از اطلاعات محافظت می‌کند: کار اصلی گواهی SSL حفاظت از اطلاعاتی است که در ارتباط بین کاربر با سرور رد و بدل می‌شود. با نصب SSL هر بیت از داده‌ها رمزگذاری خواهد شد؛ به زبان ساده، اطلاعات قفل می‌شوند و کلید بازگشایی این قفل فقط در اختیار دریافت کننده مورد نظر قرار دارد.

SSL هویت شما را تأیید می‌کند

SSL باعث بهبود رتبه شما در نتایج موتورهای جستجو می شود